

SEDYMENTOLOGIA UTWORÓW WĘGLANOWYCH I EWAPORATOWYCH W POLSCE (1978–1981): PRZEGLĄD PUBLIKACJI

UKD 552.14:552.53/.54:551.73/79:014.3:05+06.055.1(438+1+87)“1978/1981”

W latach 1978–1981 ukazało się przeszło 140 prac poświęconych wyłącznie zagadnieniom sedymentologii węglanowej i ewaporatowej, bądź też poruszających te zagadnienia w różnym (najczęściej niewielkim) stopniu; należy przy tym zaznaczyć, że w niniejszym omówieniu pominięto prace dotyczące czwartorzędowych procesów krasowych. Wspomniane prace opublikowano w wydawnictwach polskich (niekiedy w języku angielskim), a 12 prac – w wydawnictwach międzynarodowych*

Objętość prac zmienia się w bardzo szerokich granicach – od krótkich streszczeń referatów wygłoszonych na posiedzeniach naukowych po (nieliczne) obszerne opracowania o charakterze monograficznym, dotyczące różnych aspektów sedymentologii węglanowej i ewaporatowej (19; J. Golonka – 11,310; P. Kijewski, W. Salski – 13, 13;

A. Kostecka – 5, 48, 1–2 i 3–4; T.M. Peryt – 20, 54; M. Narkiewicz – 24; J. Pawłowska, M. Szuwarzyński – 10, 95; A. Garlicki – 23 i in.). Ponieważ prace o omawianej tematyce są rozproszone w różnych wydawnictwach, niekiedy trudno dostępnych, część publikacji mogła zostać pominięta. Intencją autora tej części przeglądu, jak i następnych jego części, jest uzupełnienie ewentualnych braków i zamieszczenie uzupełnień przy okazji opracowywania przeglądów literatury w latach następnych.

PUBLIKACJE I ICH AUTORZY

Prace poświęcone sedymentologii węglanowej i ewaporatowej ukazały się w wielu czasopismach i wydawnictwach książkowych (tab. I oraz załączony spis literatury). Prym wiedzie bezsprzecznie „Przegląd Geologiczny”, który w omawianym okresie, oprócz stałego publikowania prac poruszających zagadnienia sedymentacji węglanowej, poświęcił dwa numery (nr 3 z 1978 r. i nr 10 z 1981 r.) pracom przedstawionym w trakcie sympozjów specjalistycznych (tab. II). Sporo prac opublikowano także w wydawnictwach Instytutu Geologicznego, a przede wszystkim

* Wspólną literaturę do artykułów: T.M. Peryt – Sedymentologia utworów węglanowych i ewaporatowych w Polsce (1978–1981): przegląd publikacji; G. Haczewski, S.J. Porębski – Sedymentologia utworów klastycznych w Polsce (1978–1981); J. Giżejewski, P. Roniewicz – Publikacje dotyczące czwartorzędowych środowisk sedymentacji (1978–1981) zamieszczono na str. 209–210.

Tabela I

LICZBY PRAC OPUBLIKOWANYCH W LATACH 1978–1981

Przegląd Geologiczny	36
Kwartalnik Geologiczny	19
Przewodnik Zjazdów Polskiego Towarzystwa Geologicznego	11
Profile głębokich otworów wiertniczych Instytutu Geologicznego	9
Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego	8
„Perspektywy odkrycia i zagospodarowania złóż węglowodorów w węglanach cechsztynu w Polsce zachodniej”	7
Acta Geologica Polonica	6
„International Symposium on Central European Permian, Proceedings”	6
Bull. Acad. Pol. Sci. ser. sci. terre	5
Prace Inst. Geol.	5
Biul. Inst. Geol.	5
Geologica sudetica	4
N. Jb. Geol. Paläont. Mh.	3
Inne wydawnictwa krajowe	11
Inne wydawnictwa zagraniczne	9

R a z e m

144

czak – 1, 26 oraz 11, 334; preparatyka i interpretacja skał węglanowych w SEM – R. Krzywobłocka-Laurów i B. Makarewicz – 1, 26; neutronowa analiza aktywacyjna w badaniach stref rafogenicznych – W. Moskal – 1, 26; geochemia pierwiastków śladowych – H. Ważny – 1, 26, 3), jak również prace powstałe w rezultacie zastosowania tych technik dla wybranych problemów badawczych. M. Wichrowska (2, 24) przedstawiła wyniki analizy ultrastrukturalnej utworów wapienia cechszyńskiego w otworze Debrzno IG 1, S. Hałas i in. (1, 27) – wyniki badań izotopów węgla i tlenu w próbkach skał trzeciorzędowych i kredowych, a L. Barański i K. Mochnacka (53, 9) – w dolnym wapieniu muszlowym okolic Chrzanowa.

A. Garlicki i J. Wiewiórka (5, 51) przedstawili zastosowanie analizy zawartości bromu w halitach Wieliczki dla interpretacji stężenia solanek, z jakich wytrącały się sole kamienne, a H. Ważny (2, 25) przeanalizowała znaczenie statystycznego określenia zależności korelacyjnych pierwiastków dla rozważań sedymentologicznych i geoche-

Tabela II

SYMPOZJA I ZJAZDY GEOLOGICZNE ZAKOŃCZONE PUBLIKACJĄ (W LATACH 1978–1981) PRAC PORUSZAJĄCYCH ZAGADNIENIA SEDYMENTOLOGICZNE

83 Sesja Naukowa Instytutu Geologicznego „Sedymentacja i diageniza skał węglanowych”	3–4 XI 1977	Instytut Geologiczny	Przegląd Geologiczny 1978 nr 3	13
Symposium on Central European Permian	26–29 IV 1978	Instytut Geologiczny	Guide of Excursions, 1978	3
50 Zjazd Pol. Tow. Geol.	24–26 IX 1978	Pol. Tow. Geol.	Proceedings, 1981	6
51 Zjazd Pol. Tow. Geol.	13–15 IX 1979	Pol. Tow. Geol.	Przewodnik 50 Zjazdu PTG, 1978	4
52 Zjazd Pol. Tow. Geol.	11–14 IX 1980	Pol. Tow. Geol.	Przewodnik 51 Zjazdu PTG, 1979	2
97 Sesja Naukowa Instytutu Geologicznego „Sedymentologia i paleoekologia stromatolitów”	12 II 1981	Instytut Geologiczny	Przewodnik 52 Zjazdu PTG, 1980	1
98 Sesja Naukowa Instytutu Geologicznego „Dolomity i dolomityzacja”	4–5 V 1981	Instytut Geologiczny	Przegląd Geologiczny 1981 nr 6	3
53 Zjazd Pol. Tow. Geol.	6–8 IX 1981	Pol. Tow. Geol.	Kwartalnik Geologiczny 1981 nr 4	3
Konferencja Naukowo-Techniczna	22–23 X 1981	AGH, PPNiG, SN-TITPN	Przegląd Geologiczny 1981 nr 10	11
			Przewodnik 53 Zjazdu PTG, 1981	3
			„Perspektywy odkrycia i zagospodarowania złóż węglowodorów w węglanach cechsztynu w Polsce zachodniej”	7

w „Kwartalniku Geologicznym” (9 artykułów oraz 10 streszczeń referatów wygłoszonych na posiedzeniach naukowych IG), jak również w wydawnictwach Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Ponad jedną trzecią prac opublikowano w związku ze zorganizowanymi sympozjami i zjazdami naukowymi (tab. II), co w oczywisty sposób wskazuje na ogromną rolę takich imprez naukowych w rozwoju sedymentologii w Polsce; ponadto prowadzą one do popularyzowania problematyki sedymentacji węglanowej i ewaporatowej wśród geologów nie będących sedymentologami.

Prawie połowa opublikowanych prac jest autorstwa 15 geologów, a przeszło dwie trzecie prac – autorstwa 35 geologów (tab. III). Połowę prac poruszających różne aspekty sedymentologii węglanowej i siarczanowej napisali geolodzy z Instytutu Geologicznego (tab. III); udział innych ośrodków jest znacznie mniejszy (tab. III).

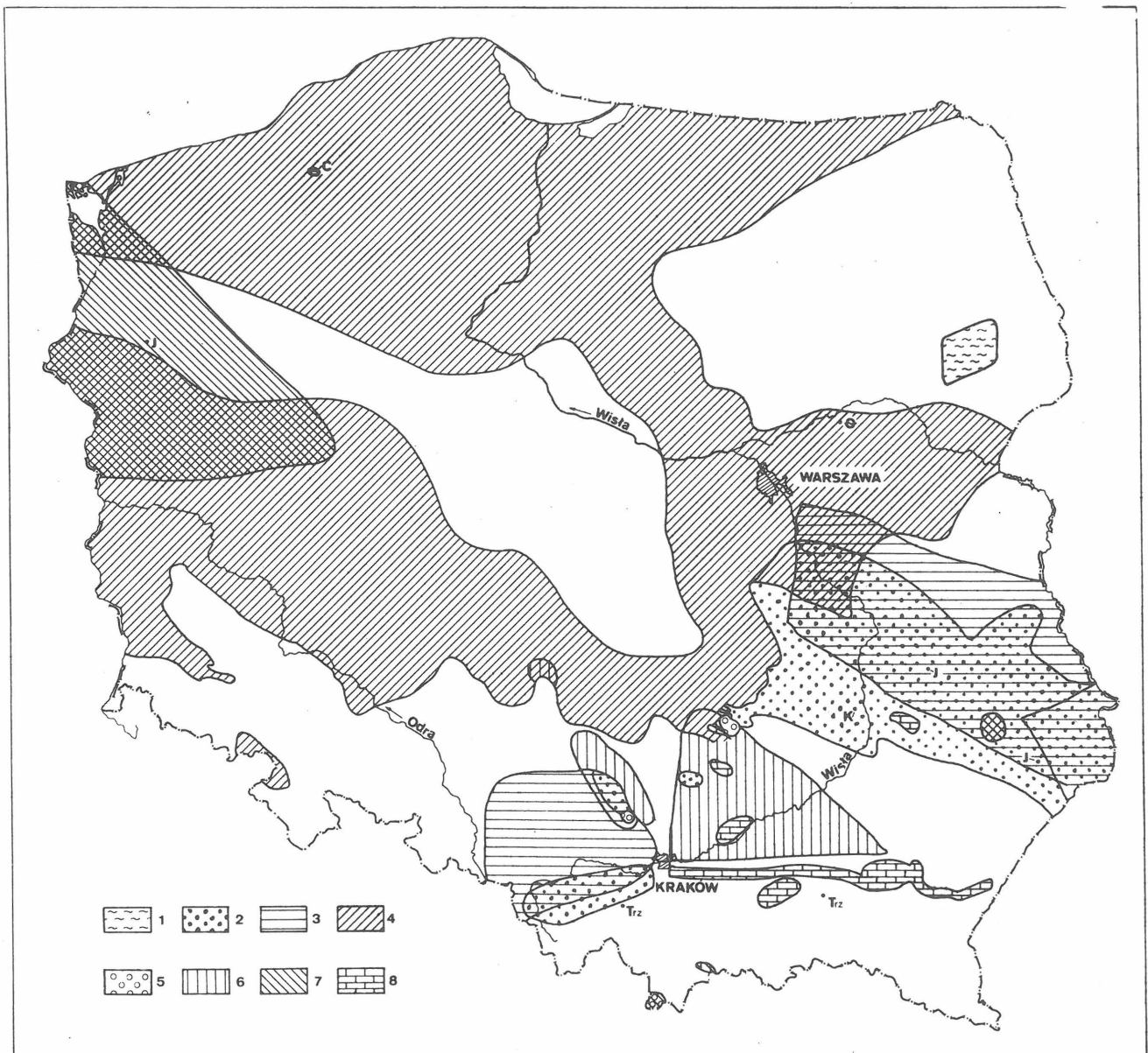
PRACE METODYCZNE I PRZEGLĄDOWE

Zagadnienia metodyczne były głównym tematem 10 prac. Do grupy tej należą publikacje omawiające najczęściej nowe techniki badawcze (katodoluminescencja – T.M. Peryt – 1, 29, 3; defektoskopia optyczna – Z. Waleń-

PRACE POWSTAŁE W POSZCZEGÓLNYCH INSTYTUCJACH

Instytucja	Liczba prac	Liczba autorów		
		ogółem	którzy opublikowali 3 prace i więcej	którzy opublikowali 2 prace i więcej
Instytut Geologiczny	73	40	8	16
Uniwersytet Warszawski	18	18	2	6
Akademia Górniczo-Hutnicza	19	15	3	5
Inne szkoły wyższe	13	13	–	3
Polska Akademia Nauk	10	9	1	2
Inne	16	16	1	5
O g ó ł e m	149	111	15	35

micznych na podstawie utworów wapienia cechszyńskiego w otworze Grundy Górne IG 1. K. Małkowski i A. Hoffman (16, 24) przedstawili zastosowanie ilościowej analizy czynnikowej przy opracowywaniu modelu facjalnego permskiej formacji Kapp Starostin (Spitsbergen).

Obszary omówione w publikacjach poruszających zagadnienia sedimentologii utworów węglanowych i ewaporatowych w Polsce (1978 – 81).

1 – ordowik, 2 – dewon, 3 – karbon, 4 – perm, 5 – trias, 6 – jura, 7 – kreda, 8 – trzeciorzęd.

Kilka prac dotyczy zagadnień klasyfikacji skał węglanowych. M. Narkiewicz i E. Śnieżek (1, 29) przedstawili polską wersję klasyfikacji Dunhama**, ponadto E. Śnieżek (2, 23) przedyskutowała kryteria klasyfikacji wapieni, a M. Narkiewicz (2, 23) – podział dolomitów na podstawie kryteriów genetycznych. C. Harańczyk (1, 29) omówił genezę dolomitów kruszczońskich występujących w rejonie śląsko-krakowskim, a S. Śliwiński (1, 29) – dolomityczność formacji węglanowych tego rejonu. Kilku autorów przedstawiając wyniki własnych prac dyskutuje wyczerpująco obecny stan wiedzy na temat danego problemu.

M. Szulczewski (7, 28) omówił nieciągłości sedimentacyjne, które jego zdaniem są następstwem niedepozycji w środowisku podmorskim. J. Wiczorek (5, 49) rozpatrzył geologiczne znaczenie wewnątrzmuszlowych struktur geopetalnych, a T.M. Peryt (22) – fanerozoiczną historię onkoidów. Stan badań stromatolitów współczesnych i kopalnych został przedstawiony przez T.M. Peryta

(1, 29, 6), a zagadnienia oznaczania, występowania i diagenetyzacji kalcytu magnezowego – przez I. Iwasińską i in. (1, 29). Zasadę aktualizmu geologicznego w sedimentologii skał węglanowych krótko omówił T.M. Peryt (2, 24).

HISTORIA BASENÓW SEDYMENTACYJNYCH

Niemal wszystkie opublikowane prace były związane terytorialnie z Polską. Tylko A. Pisera i K. Zawidzka (9, 29) opisali rafę archeolitoporellową z górnego permu północnego Kaukazu, a T.M. Peryt (14, 1980) – onkoidy porostromatowe z górnego wapienia muszlowego Wirtembergii. Ponadto J. Fedorowski (1, 28), dyskutując permokarbońską faunę koralową Spitsbergenu, przedstawił rekonstrukcję środowiska sedimentacji.

Utwory ordowiku omówiono w dwóch pracach. A. Langier-Kuźniarowa (4, 44) przedstawiła charakterystykę skał w wierceniach Łochów IG 1 i Łochów IG 2, a B. Szymański (1, 26) – utworów arenigu w NE części obniżenia podlaskiego (ryc.).

** W 1982 r. inną wersję zaproponował K. Jaworowski (Prz. Geol., 1982, nr 4).

Dużo uwagi poświęcono dewońskim skałom węglanowym (ryc.). L. Miłaczewski scharakteryzował utwory dewonu południowo-wschodniej Lubelszczyzny (4, 101) oraz obszaru radomsko-lubelskiego (1, 29), M. Narkiewicz (7, 28) – utwory górnodewońskie między Olkuszem i Zawierciem, a K. Konior i in. (11, 332) – utwory dewonu w rejonie Cieszyn–Kraków. Ukazało się także kilka mniejszych prac dotyczących dewonu świętokrzyskiego. M. Narkiewicz (3, 53) omówił wykształcenie węglanowych utworów dewonu na wschód od Łagowa, K. Radlicz (2, 25) podał interpretację sedimentologiczną dewonu synkliny Łagowa, a M. Szulczewski (3, 53) scharakteryzował odsłonięcie w Kadzielni.

Kilka innych prac, choć również związanych obszarem z regionem świętokrzyskim, porusza zagadnienia bardziej ogólne: M. Narkiewicz (2, 22) przedyskutował genezę dolomitów w dewonie środkowym, M. Szulczewski i G. Racki (7, 31) – biohermy wczesnofrańskie, a G. Racki i M. Racka (7, 31) – ekologię ramienic. Podobnie przedstawia się sprawa z dwiema pracami M. Narkiewicza, związanymi z górnym dewonem okolic Zawiercia i Olkusza, w których omawia dolomityzację mezo- i telenetyczną (24) oraz genezę struktury gruzłowej (2, 22). Ponadto L. Lenartowicz (2, 25) omówił występowanie pierwiastków śladowych w dewonie niecki miechowskiej, a K. Radlicz (4, 45) przedstawił charakterystykę mikrofacjalną utworów dewonu w otworze Niedrzwica IG 1.

Utworom karbońskim poświęcono niewiele uwagi (ryc.). K. Bojkowski (10, 86) przedstawił ogólne wyniki badań karbonu lubelskiego i śląsko-krakowskiego, M. Połońska (1, 26) i M. Muszyński (52, 54) omówili utwory węglanowe w rejonie Koszalina, a M. Narkiewicz i H. Matyja (7, 29) – utwory wizenu okolic Olkusza. W trzech innych pracach (Z. Bełka – 14, 1981; S. Skompski – 7, 30; K. Radlicz, A.M. Żelichowski – 1, 26) autorzy poruszają różne aspekty sedimentologii karbonu na obszarze Lubelszczyzny i okolic Krakowa.

Około 40% wszystkich prac poruszających zagadnienia sedimentacji węglanowej i ewaporatowej poświęcono utworom permskim. Utwory te scharakteryzowano w kilku pracach syntetycznych (19; R. Wagner i in. – 1, 26; R. Wagner i in. – 8) oraz w kilkudziesięciu publikacjach omawiających historię sedimentacji w wybranych rejonach Polski (ryc.) oraz niektóre zagadnienia sedimentologiczne.

Szczególnie dużo prac opublikowano na temat cechsztynu południowo-zachodniej Polski (K. Dyjaczynski, S. Wolny – 3, 50; J.B. Tomaszewski – 3, 50 i 13, 13; K. Mroczek – 6) i poszczególnych poziomów na tym obszarze. Kilka większych prac poświęcono charakterystyce mikrofacjalnej i geochemicznej wapienia cechsztyńskiego (T.M. Peryt – 20, 54 oraz 21; T.M. Peryt, H. Ważny – 2, 22 oraz 15), a ponadto ukazało się wiele drobnych prac dotyczących różnych rejonów Polski południowo-zachodniej (niecka północnosudecka – I. Kossowska – 2, 25; rejon Koźuchowa – S. Oszczepalski – 2, 24 oraz 15; rejon Pogorzeli – T.M. Peryt, A. Protas – 1, 26; rejon Trzebnicy – L. Piątkowska – 1, 26, E. Czekański – 6).

P. Kijewski i W. Salski (13, 13) omówili sole najstarsze w rejonie Lubina, a W. Klimek (3, 50) – sole w rejonie Nowej Soli. T.M. Peryt (20, 54; 1, 26), K. Dyjaczynski, S. Wolny (6) oraz T. Wolnowski (6) scharakteryzowali utwory dolomitu głównego. Należy także dodać, że w kilku pracach poruszono różne problemy sedimentologiczne związane z osadami łupku miedzionośnego i niżej i wyżejleżnymi utworami węglanowymi (W. Salski, A.

Rydzewski – 3, 50; A. Rydzewski – 1, 26 oraz 8; H. Ważny – 1, 26, 8; S. Oszczepalski – 2, 24).

Innym obszarem Polski poświęcono mniej uwagi. A. Protas (1, 26; 34, 8; 8) omówił niektóre aspekty wykształcenia dolomitu głównego w Polsce NW, E. Czajor (4, 44) i H. Ważny (4, 44) scharakteryzowały węglanowe utwory cechsztynu w otworach Łochów IG 1 i IG 2, J. Poborski (18) przedstawił koncepcję rozwoju sedimentacji soli najstarszej na wyniesieniu Łeby, a M. Rup (2, 25), Z. Bełka (17), Z. Bełka i S. Skompski (17) oraz M. Rup i M. Kuleta (4, 52) – różne problemy sedimentacji cechsztynu w rejonie świętokrzyskim.

Poszczególne poziomy węglanowe cechsztynu doczekały się ponadto podsumowań sedimentologicznych dla obszaru całej Polski (19; S. Depowski i in. – 1, 26; 6; 8; L. Antonowicz, L. Knieszner – 8). Dużo uwagi poświęcono ponadto pewnym aspektom sedimentacji – T.M. Peryt (2, 25) opisał stromatolity z utworów wapienia cechsztyńskiego na obszarze przedsudeckim, T.M. Peryt i R. Wagner (2, 25) – stromatolity z utworów wapienia cechsztyńskiego Polski NW, a T.M. Peryt (14, 1981) – osady wadczone współwystępujące z cementem hemisferoidowym. Skały węglanowe permu, występujące poza zasięgiem zbiornika cechsztyńskiego, opisano z niecki śródsudeckiej i zinterpretowano jako utwory morskie (S. Lorenc i J. Mroczkowski – 13, 13) oraz jako utwory caliche (W. Śliwiński – 13, 15).

Sporo uwagi poświęcono węglanowym utworom triasu, przy czym uwaga badaczy skoncentrowała się na dwóch rejonach: olkuskim i tatrzańskim (ryc.). W rejonie olkuskim J. Pawłowska (1, 26) i J. Pawłowska, M. Szuwarzyński (10, 95) przedstawili sedimentację i diagenезę skał zawierających złoża cynku i ołowiu w Trzebieńce, K. Mochnacka i M. Sass-Gutkiewicz – procesy metasomatyczne w kopalni Olkusz (5, 48) i Pomorzany (5, 51 i 1, 29), a A. Krzyżkowska-Everest (1, 29) – wykształcenie dolomitów mikrytowych dolnego wapienia muszłowego z otoczenia złóż.

J.R. Kasiński (1, 29) przedyskutował genezę dolomitów komórkowych w kampilu wierchowym, a J.R. Kasiński i in. (1, 26) – genezę wapieni robaczkowych w wierchowym triasie środkowym. Ponadto Z. Bełka i Z. Kotański (3, 53) oraz M. Bac-Moszaszwili i in. (3, 53) przedstawili charakterystykę mikrofacjalną wybranych profili z Tatr. A. Kostecka (5, 48, 2) wyczerpująco scharakteryzowała petrologię i środowisko sedimentacji dolnego wapienia muszłowego SW obrzeżenia Gór Świętokrzyskich, a E. Szelańska-Skrzypczak (2, 22) krótko omówiła utwory węglanowe rejonu śląsko-opolskiego.

Stosunkowo mało prac poruszało zagadnienia sedimentacji jury i kredy. W odniesieniu do utworów jurajskich uwaga badaczy skoncentrowała się na Karpatach, Jurze Śląsko-Krakowskiej i obszarze lubelskim (ryc.). Mikrofację górnej jury przedgórza Karpat scharakteryzował J. Gołonka (11, 310), a mikrofację ścieśnionych sedimentacyjnie utworów jury i kredy dolnej pienińskiego pasa skałkowego – J. Gołonka i W. Sikora (11, 331). A. Maliszewska (4, 43) omówiła wykształcenie jury środkowej w otworze Choszczno (niecka szczecińska), K. Radlicz (4, 43 oraz 4, 45) – utwory jury górnej w dwóch otworach wiertniczych na obszarze Lubelszczyzny, a J. Głazek i in. (4, 50) scharakteryzowali utwory jurajskie (i bezpośrednio podłożę) w dwóch dalszych otworach. Na obszarze Jury Śląsko-Krakowskiej przedmiotem badań były wybrane problemy sedimentacji keloweju (J. Kopik – 10, 93) i oksfordu (I. Garlicka, R. Tarkowski – 9, 28; B. Matyja – 1, 26).

Górnokredowe utwory węglanowe Polski NW scharakteryzowała M. Jaskowiak-Schoeneichowa (10, 98). G.

Sokołowska (2, 23) krótko omówiła wyniki badań kredy piszącej z centralnej części Wyżyny Lubelskiej, a S.W. Alexandrowicz (9, 26) – utwory turońskie w okolicy Janikowa. K.P. Krajewski opisał stromatolity (2, 25 oraz 9, 29) i fosforanowe formy pizoidowe (5, 51) występujące w skondensowanych wapieniach albu wierchowego w Tatrach Polskich.

Stosunkowo mało prac poświęcono także utworom trzeciorzędowym (ryc.). Oprócz monografii A. Garlickiego, poświęconej sedimentacji soli miocenijskich w Polsce (23), oraz wspomnianej już pracy A. Garlickiego i J. Wiewiórki o bromie w solach Wieliczki (5, 51), opublikowano trzy mniejsze prace na temat depozycji ewaporatowej: o cykliczności w miocenijskich gipsach laminowanych (T. Słomka – 12, 5 i 51, 22) oraz o niektórych strukturach sedimentacyjnych w anhydrytach miocenijskich (A. Garlicki – 18) i 5 prac poświęconych zagadnieniom sedimentacji węglanowej. A. Pisera (1, 26) i W. Krach (51, 21) scharakteryzowali rafowe utwory miocenu z Rostocza Zachodniego, a W. Studencki (25 oraz 1, 27) wapienie dolnego badenu garbu wójczańsko-pińczowskiego. J. Golonka (11, 332) omówił sedimentację wapieni miocenijskich okolic Rzeszowa, a rodoidy oraz wapienie glonowe z piaskowców ciężkowickich jednostki śląskiej w Karpatach opisał S. Leszczyński (5, 48).

DIAGENEZA

A. Kostecka (4, 48, 3–4) przedyskutowała genezę utworów węglanowych dolnego wapienia muszlowego południowo-zachodniego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich, zwracając szczególną uwagę na wczesną cementację podmorską i wadyczną, skład mineralny wczesnego cementu i skład chemiczny wody w morzu wapienia muszlowego oraz procesy związane ze stadiami: mezo- i telogenetycznym. J. Pawłowska (1, 26) oraz J. Pawłowska, M. Szuwaryński (10, 95) podali interpretację diagenetyzacji skał wapienia muszlowego w rejonie kopalni Trzebieńka, a T.M. Peryt (20, 54) omówił procesy diagenetyczne stwierdzone w węglanowych utworach cechsztynu na obszarze przed-sudeckim. Tematem kilku prac (S. Depowski, T.M. Peryt – 6 oraz 1, 29, 10, E. Głowacki – 6, B. Grabowska-Olszewska – 9, 26) było zagadnienie ewolucji przestrzeni porowej w skałach cechsztyńskich. B.A. Matyja (1, 26) opublikował pracę na temat eogenetycznego powstawania, w rezultacie rozkładania substancji organicznej, mumii, powłok i tuberoidów w wapiennych utworach oksfordu.

Dużo uwagi poświęcono procesowi dolomityzacji, zwłaszcza w utworach cechsztyńskich oraz dewońskich. T.M. Peryt (1, 29, 10) przedyskutował genezę dolomitów cechsztyńskich, a we wcześniejszej pracy (2, 24, 3) opisał dolomityzację utworów wapienia cechsztyńskiego w rejonie Wrześni. P. Kijewski (1, 29) omówił dolomityzację utworów wapienia cechsztyńskiego w rejonie Lubina. M. Narkiewicz przedyskutował genezę dolomitów górnodewońskich i dolnokarbońskich w rejonie Olkusza i Zawiercia (24) oraz genezę dolomitów środkowodewońskich na Górach Świętokrzyskich (2, 22). Wiele innych prac na temat dolomityzacji zawarto w „Przeglądzie Geologicznym” nr 10 z 1981 r.

PODSUMOWANIE

Z przeglądu wynika, że badania sedimentologiczne w Polsce w zasadzie obejmują wszystkie regiony i skały węglanowe różnego wieku (ryc.), choć tylko niektóre utwory (cechsztynu, górnego dewonu i – w mniejszym

stopniu – triasu środkowego) są opracowywane wszechstronnie pod kątem sedimentologicznym. Niektóre obszary – zwłaszcza w południowej Polsce (np. Tatry, Pieniny) – nie są przedmiotem takiego zainteresowania, jakiego należałoby się spodziewać ze względu na stan odsłonięć oraz bogactwo problematyki badawczej. Wynika to m. in. z faktu, że pracownicy wyższych uczelni oraz PAN w zbyt małym stopniu uczestniczą w badaniach sedimentologicznych skał węglanowych. Zdecydowany prym pracowników Instytutu Geologicznego zaznaczył się zarówno liczbą publikacji oraz liczbą badaczy, jak i faktem publikowania prac wpływających na światowy stan wiedzy; tym niemniej duża liczba publikacji zawiera raczej banalne charakterystyki i interpretacje sedimentologiczne. Ta ostatnia uwaga dotyczy także ogromnej większości prac poświęconych geologii regionalnej.

Efektom badań sedimentologicznych ewaporatów było opublikowanie tylko kilku prac szczegółowych (żadna z nich nie powstała w Instytucie Geologicznym); wiele prac (m. in. poświęconych geologii regionalnej) omawiających ewaporaty, zwłaszcza cechsztyńskie, nie zawiera charakterystyki sedimentologicznej.

LITERATURA

Ze względu na niemożność – z braku miejsca – podania pełnej bibliografii prac, na które powołano się w tekście, zastosowano następujący schemat: pierwsza cyfra oznacza tytuł czasopisma lub książki, druga – tom, trzecia – numer; na przykład: A. Kostecka – 5, 48, 3–4 oznacza, że cytowana praca została opublikowana w Roczniku Polsk. Tow. Geol. (poz. 5 w poniższym spisie), tomie 48, numerze 3–4.

1. Przegląd Geologiczny: t. 26 (1978), t. 27 (1979), t. 28 (1980), t. 29 (1981).
2. Kwartalnik Geologiczny: t. 22 (1978), t. 23 (1979), t. 24 (1980), t. 25 (1981).
3. Przewodnik Zjazdu Polsk. Tow. Geol.: 50 (1978), 51 (1979), 52 (1980), 53 (1981).
4. Profile głębokich otworów wiertniczych Instytutu Geologicznego: z. 43 (1978), z. 44 (1978), z. 45 (1978), z. 50 (1980), z. 52 (1980).
5. Rocznik Polsk. Tow. Geol.: t. 48 (1978), t. 49 (1979), t. 50 (1980), t. 51 (1981).
6. „Perspektywy odkrycia i zagospodarowania złóż węglowodorów w węglanach cechsztynu w Polsce zachodniej”, Piła 1981.
7. Acta Geologica Polonica: t. 28 (1978), t. 29 (1979), t. 30 (1980), t. 31 (1981).
8. „International Symposium, Central European Permian, Proceedings”, Warszawa 1981.
9. Bull. Acad. Pol. Sci. ser. sci. terre: t. 26 (1978), t. 27 (1979), t. 28 (1980), t. 29 (1981).
10. Prace Inst. Geol.: 86 i 90 (1978), 93, 94, 95 (1979), 98 i 101 (1981)
11. Biul. Inst. Geol.: 306, 310 (1978), 331, 332 i 334 (1981).
12. Geologia (AGH): t. 4 (1978), t. 5 (1979), t. 7 (1981).
13. Geologia sudetica: t. 13 (1978), t. 14 (1979), t. 15 (1980), t. 16 (1981).
14. N. Jb. Geol. Paläont. Mh.: 1980, 1981.
15. Contr. Sedimentology: no. 9 (1980).
16. Acta Palaeontologica Pol.: t. 24 (1979).
17. Symp. Central European Permian, Guide of Excursions, part. 2, 1978.
18. „Fifth Symposium on Salt” (ed. A.H. Coogan, L. Hauber), Cleveland 1980.

19. „Atlas litofacjalno-paleogeograficzny permu obszarów platformowych Polski” (ed. S. Depowski), Warszawa 1978.
20. *Studia Geol. Pol.*: t. 54 i 57 (1978), t. 60 (1980), t. 62 (1979), t. 68 i 69 (1981).
21. *Sedimentary Geology*: t. 20 (1978).
22. *Facies*: t. 4 (1981).
23. *Prace geol.*: nr 119 (1979).
24. *N. Jb. Geol. Paläont. Abh.*: t. 158 (1979).
25. *Palaeogeogr., Palaeoclimatol., Palaeoecol.*: t. 27 (1979).
26. *Bull. Cent. Rech. Explor.-Prod. Elf-Aquitaine*: t. 3 (1979).
27. *Bull. Am. Assoc. Petrol. Geol.*: t. 64 (1980).
28. *Lethaia*: t. 13 (1980).
29. *Folia Geographica, Ser. Geogr. Physica*: t. 11 (1978), t. 12 (1979).
30. *Sedimentology*: t. 27 (1980), t. 28 (1981).
31. *Prace Geograficzne PAN*: z. 132 (1979).
32. *Przegląd Geograficzny*.
33. *Acta Geographica Lodziensia*: t. 38 (1978), t. 39 (1979), t. 41 (1979).
34. *Acta Universitatis Vratislaviensis, Prace Geol.-Mineral.*: nr 5 (1978), nr 7 (1981), nr 8 (1981).
35. *Archiwum Hydrotechniki*: t. 25 (1978), t. 27 (1980).
36. *Badania Fizjograficzne nad Polską Zachodnią*: t. 31 (1978).
37. *Czasopismo Geograficzne*: t. 51 (1980).
38. *Dokumentacja Geograficzna*: z. 4 (1978).
39. *Geographia Polonica*: t. 41 (1979).
40. *Gospodarka Wodna*: t. 38 (1978), t. 39 (1979), t. 40 (1980).
41. *Prace i Studia Geograficzne Uniw. Warsz.*: t. 2 (1980).
42. *Prace PIHM*: nr 96 (1979).
43. *Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich*: z. 20 (1979).
44. *Roczniki Akademii Rolniczej w Poznaniu*: z. 105 (1978).
45. *Rozprawy Hydrotechniczne*: t. 41 (1980).
46. *Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica*: t. 14 (1980).
47. *Biblioteka Naukowa Hydrotechnika*: nr 7 (1980).
48. *Prace Instytutu Budownictwa Wodnego PAN*: nr 5 (1978).
49. *Advances in Sediment Transport, Conference in Jabłonna Proceedings 1978*.
50. A. Rachocki – „Alluvial Fans”. J. Wiley and Sons, Chichester 1981.
51. *Spraw. Komis. Oddz. PAN, Kom. Nauk. Geol.*: t. 22 (1978), t. 24 (1980).
52. *Prace Mineral.*: nr 54 (1979).
53. *Mineral. Pol.*: 5. 9 (1978).